

Записник бр. 9

Записник са Девете седнице Одбора за праћење спровођења ИПАРД II програма
21. јун 2022. године, Београд

I Списак учесника

Седници су присуствовали чланови ИПАРД II Одбора за праћење (у даљем тексту: ИПАРД II ОП) са правом гласа, и то представници:

1. Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде – председавајући;
2. Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде: Сектор за пољопривредну политику;
3. Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде: Управа за пољопривредно земљиште;
4. Министарства заштите животне средине;
5. Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре;
6. Министарства државне управе и локалне самоуправе;
7. Министарства просвете, науке и технолошког развоја;
8. Министарства културе и информисања;
9. Министарства омладине и спорта;
10. Републичког завода за статистику Србије;
11. Привредне коморе Србије;
12. Сталне конференције градова и општина;
13. Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство;
14. Националног друштва за воћарску производњу „Наше воће Србија“;
15. Асоцијације пољопривредника;
16. Асоцијације пољопривредних произвођача „Војводина аграр“;
17. Националне асоцијације прерађивача млека „SEDA“;
18. Националног удружења за развој органске производње „SERBIA ORGANICA“;
19. Српског удружења младих пољопривредника и
20. Савеза винара и виноградара Србије.

Присутни представници без права гласа:

1. Управе за аграрна плаћања, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде (ИПАРД агенција, у даљем тексту: ИА);
2. Министарства финансија;
3. Капцеларије за ревизију система управљања средствима ЕУ (Ревизорско тело) и
4. Министарства за европске интеграције.

Присутни представници без права гласа у својству посматрача:

1. Пољопривредног факултета Универзитета у Новом Саду;
2. Агрономског факултета у Чачку Универзитета у Крагујевцу;
3. Института за примену науке у пољопривреди.

Седници нису присуствовали чланови ИПАРД II Одбора за праћење (са и без права гласа), представници:

1. Министарства привреде;
2. Министарства трговине, туризма и телекомуникација;
3. Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања;

4. Развојне агенције Србије;
5. Задружног савеза Србије;
6. Националне асоцијације воћара и повртара „Плодови Србије“;
7. Удружења пољопривредника „Клуб 100П плус“;
8. Мреже за рурални развој Србије;
9. Удружења произвођача млека Србије;
10. Националне асоцијације „Соски туризам Србије“;
11. Удружења грађана „Национална ЛИДЕР мрежа“;
12. Савеза удружења независне асоцијације пољопривредника Србије;
13. Удружења „Натура Балканика“;
14. ПУ „Заједница живинара“ Београд;
15. Пољопривредног факултета Универзитета у Београду и
16. Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва.

Од наведених чланова са правом гласа који нису присуствовали седници писану сагласност на материјал који је предмет усвајања доставили су:

1. Мрежа за рурални развој Србије;
2. Удружење пољопривредника „Клуб 100П плус“;
3. ПУ „Заједница живинара“ Београд.

Деветој седници ИПАРД II ОП присуствовали су и представници Генералног директората за пољопривреду и рурални развој Европске комисије (у даљем тексту: ДГ АГРИ, ЕК) у саветодавној улози, Делегације Европске уније у Републици Србији (у даљем тексту: ДЕУ), Националног фонда и Тела за подршку Националном службенику за одобравање, г. Сенад Махмутовић, државни секретар Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: МПШВ), као и представници Привредне коморе Војводине и *PHRD* грант пројекта Светке банке подршке МПШВ за јачање капацитета пољопривредног сектора за доношење политика на основу података. Такође, седници су присуствовали и представници Одељења за управљање ИПАРД програмом, МПШВ (Управљачко тело).

Резултат:

Седници је присуствовало 20 чланова/заменика чланова (од којих су три члана представници МПШВ) од укупно 34 чланова/заменика чланова са правом гласа, док је писана сагласност добијена од три члана са правом гласа. Кворум је постигнут и одлуке су се могле доносити.

Прилог 1 Записника: Листа учесника;

Прилог 2 Записника: Дневни ред.

II Исход седнице ИПАРД II Одбора за праћење

Тачка 1. Дневног реда: Уводно обраћање

Девета седница ИПАРД II ОП започета је обраћањем *гђе Јасмине Миљковић, шеф Управљачког тела (у даљем тексту: УТ), Одељење за управљање ИПАРД програмом, МПШВ*, која је поздравила учеснике и чланове ОП, представнике ЕК и ДЕУ и изразила задовољство и захвалност присутним члановима који су се одазвали позиву за учешће на скупу. На крају уводног излагања најавила је обраћање г. Сенада Махмутовића, државног секретара у МПШВ, предавши му реч.

Тачка 1.1. Дневног реда

Г. Сенад Махмутовић, државни секретар, МПШВ поздравио је све присутне у име министра пољопривреде, шумарства и водопривреде и у своје лично име и пожелео им добродошлицу. У свом обраћању истакао је чврсту опредељеност Србије на путу ка ЕУ, као и неопходност модернизације и повећања пољопривредне производње и производње прехрамбених производа уз подршку државе, Владе и МПШВ у условима тешко предвидивих околности, које ће посебне последице и ефекте имати по питању прехрамбене сигурности на глобалном нивоу. На крају обраћања захвалио се присутнима и пожелео им успешан рад у наставку седнице.

Тачка 1.2. Дневног реда

Г. Гојко Станивуковић, Национални службеник за одобравање, државни секретар, Министарство финансија, поздравио је све присутне испред Министарства финансија (у даљем тексту: МФ) и истакао задовољство због присуства на данашњем скупу, на коме ће бити обезбеђена могућност дискусије о даљем раду по питању спровођења мера ИПАРД програма, као и изналажењу начина за повећање искоришћености средстава, напоменувши да је праћење ИПАРД програма и ефикасна реализација мера један од главних приоритета МФ. Када је реч о спровођењу ИПАРД II програма, г. Станивуковић је констатовао искоришћеност јавне подршке ИПАРД средстава у износу од 36 мил. EUR, од чега је допринос ЕУ 27 мил. EUR. Иако наведени износ одступа од планираног оквира, истакао је да је у међувремену дошло до значајнијег повећања искоришћености ИПАРД средстава, што представља резултат заједнички покренутих и реализованих активности у циљу повећања апсорпције ИПАРД фонда. У претходном периоду настављено је са убрзавањем процеса одобравања пројеката, што ће и у наредном периоду остати приоритет. Поред наведеног, нагласио је да ће приоритет у наредном периоду бити и јачање капацитета структура укључених у процес спровођења ИПАРД програма. Уз подршку МФ, МПШВ је почетком године усвојило нову систематизацију, чиме је обезбеђен већи број радних места са вишим звањима, уз могућност напредовања, што ће свакако допринети бољем функционисању ИПАРД система. Изразио је и свесност о потреби додатног јачања капацитета за спровођење ИПАРД програма, као и изградње будућег система за коришћење структурних фондова. Претходне године усвојен је нови Закон о пољопривреди и руралном развоју којим је обезбеђена исплата аванса, што ће имати утицаја на повећање апсорпције финансијског доприноса ЕУ, чиме ће се уједно смањити ризик од повраћаја средстава ЕК. Посебна пажња посвећује се и третирању свих могућих неправилности, као и наставку ефикасне сарадње са ЕК и OLAF (Канцеларија за борбу против превара).

На крају излагања г. Станивуковић је истакао да је спровођење ИПАРД програма од изузетног значаја за Србију, посебно са аспекта тренутне геополитичке ситуације у којој је пољопривредно-прехрамбени сектор изузетно погођен. Министарство финансија ће и у наредном периоду пружати значајну подршку МПШВ, ИЛ у спровођењу ИПАРД програма, као и у оквиру предстојећег припремног процеса акредитације/реакредитације и спровођења мера ИПАРД III програма. На крају обраћања изразио је захвалност и истакао је значај сарадње колега из МПШВ и МФ, чиме је обезбеђена могућност да Тело за праћење и контролу благовремено и на адекватан начин одговори на све изазове и идентификоване слабости у систему. Захваливши се пожелео је успешан рад у наставку седнице ИПАРД II ОП.

Гђа Јасмина Миљковић, шеф Управљачког тела, начелник Одељења за управљање ИПАРД програмом, МПШВ је упознала присутне са представницима ДГ АГРИ, ЕК и

најавила излагање г. *Frank Bollen*-а, руководиоца јединице Г.4: Суседство, проширење и претприступна помоћ, Европска комисија.

Тачка 1.3. Дневног реда

Г. Frank Bollen, Руководилац јединице Г.4 – Суседство, проширење и претприступна помоћ, Европска комисија, изразио је задовољство што присуствује седници уживо након две године рада у условима пандемије. Своје излагање започео је лошим вестима у смислу недовољне искоришћености ИПАРД средстава. Он је додао да подаци о реализацији средстава указују на то да је Србија на дну лествице у поређењу са осталим земљама у којима се спроводи ИПАРД програм. Нагласио је да је неопходно остварити већи напредак у апсорпцији средстава. Поред тога, он је додао да иако је Србији одобрен продужетак рока за искоришћавање средстава, на крају 2021. године око 3,7 мил. EUR је остало неискоришћено. *Г. Bollen* је изразио жаљење због настале ситуације и додао да се нада да се у будућности ова ситуација неће поновити. Међутим, надовезавши се на претходно, он је изразио забринутост да би на крају ове, као и следеће године значајно већи износ средстава могао остати неискоришћен. Наведено је поткрепио подацима, истакавши да би се спречио повраћај средстава, неопходно је потрошити још 27 мил. EUR укључујући и додатних 40 мил. EUR из алокације за 2019. годину, што би у крајњој линији значило да је неопходно потрошити још 67 мил. EUR до краја 2022. године. Он је затим навео да је Србији три пута заредом одобрен продужетак рока за искоришћавање ИПАРД средстава уз примену правила $n + 4$, што је изузетак од општег правила ($n + 3$). Осим тога, *г. Bollen* је нагласио да се на седници ОП може размотрити шта се још може предузети по питању побољшања апсорпције средстава, као и да је ЕК ту са циљем да нас охрабри у постизању напретка у апсорпцији, као и да верује да су корисницима у Србији ова средства потребна. Такође, изразио је забринутост по питању завршетка спровођења ИПАРД II програма, с обзиром на то да поред средстава која треба искористити до краја ове године, до краја наредне године треба искористити алокацију за 2020. годину у износу од 45 мил. EUR, укључујући и износ предфинансирања, што чини 147 мил. EUR расположивих за исплату корисницима у Србији. Истакао је, такође, да се велики број захтева још увек налази у процесу обраде, те да је неопходно убрзати процес одобравања пројеката. Надовезао се на излагање државног секретара на тему авансног плаћања и додао да би требало размотрити могућност објављивања позива у циљу бољег искоришћавања средстава.

Г. Bollen је своје излагање закључио добрим вестима, истакавши да је у марту ове године ЕК усвојила ИПАРД III програм, као и да финансијски допринос ЕУ за нови програмски период износи 288 мил. EUR, што представља повећање од 65% у односу на ИПАРД II програм. На крају, он је истакао да претходно наведено значи две ствари. Прва се односи на убрзање апсорпције, а друга да ће ЕУ наставити да пружа подршку Србији кроз ИПАРД програм. Он је позвао све присутне да се активно укључе и изнесу своје мишљење, коментаре и сугестије, а све у циљу изнајмавања решења за превазилажење идентификованих потешкоћа у спровођењу Програма.

Тачка 2. Дневног реда: Усвајање предлога Дневног реда

Гђа Јасмина Миљковић је у наставку седнице констатовала постојање кворума, након чега се приступило гласању за усвајање Дневног реда за Дсвету седницу ИПАРД II Одбора за праћење.

Одлука број 1	Дневни ред за Двету седницу ИПАРД II ОП усвојен је једногласно.
----------------------	---

Тачка 3. Дневног реда: Усвајање предлога Записника са претходне седнице ИПАРД II Одбора за праћење

Гђа Јасмина Миљковић је констатовала да је Записник са Осме седнице ИПАРД II Одбора за праћење једногласно усвојен.

Одлука број 2

Записник са Осме седнице ИПАРД II Одбора за праћење усвојен је једногласно.

Тачка 4. Дневног реда: Информација о спровођењу одлука усвојених на претходној седници ИПАРД II Одбора за праћење и измени чланова

Гђа Јасмина Миљковић је на почетку излагања подсетила да је на претходној седници ИПАРД II ОП усвојен предлог Годишњег извештаја о спровођењу ИПАРД II програма за 2020. годину, и уједно најавила представљање Годишњег извештаја о спровођењу ИПАРД II програма за 2021. годину у даљем току седнице, као и гласање за усвајање истог. Када је реч о измени чланова ИПАРД II Одбора за праћење, гђа Миљковић је саопштила да је у периоду између два заседања ИПАРД II ОП донета Измена Решења о именовању чланова ИПАРД II ОП, као и да су у том смислу у наведеном периоду уследиле пресоналне измене представника у ИПАРД агенцији, Министарству заштите животне средине, Министарству трговине, туризма и телекомуникација, Министарству државне управе и локалне самоуправе, као и у Министарству финансија. У наставку излагања осврнула се и на активности које су спроведене између Осме и Девете седнице ИПАРД II ОП, упознавши присутне да је 9. марта текуће године ЕК усвојила ИПАРД програм за програмски период 2021-2027. (ИПАРД III програм), уједно захваљујући свима на учешћу у консултативном процесу, уз констатацију да је финансијски допринос ЕК у оквиру ИПАРД III програма већи у односу на ИПАРД II програм. Током 2021. године објављена су три јавна позива за остваривање права на ИПАРД подстицаје: за инвестиције у Мери 1, Мери 3 и Мери 7. Када је реч о Мери 9, информисала је присутне на скупу да су у периоду између два заседања ИПАРД II ОП спроведене активности у правцу јачања правног основа кроз објављивање Правилника за ову Мери. Припремљене су све неопходне процедуре у УТ, док је припрема процедура за спровођење Мере 9 у оквиру ИА у завршној фази. Након одобрења истих од стране НАО очекује се почетак спровођења ове ИПАРД Мере.

У наставку излагања гђа Миљковић је известила присутне да је Србија у претходном периоду у циљу повећања искоришћености ИПАРД средстава припремила Акциони план за унапређење искоришћености ИПАРД средстава (АП), који је усвојен од стране ЕК. У циљу успешнијег спровођења АП формирана је међуресорна радна група на челу са министром МПШВ у сврху праћења реализације истог. Главне активности АП током протеклог периода односиле су се на јачање капацитета ИА и УТ, како у погледу новог запошљавања тако и у смислу континуиране едукације, као и промоције ИПАРД програма. Исто тако, радило се и на законодавном оквиру, измењен је Закон о пољопривреди и руралном развоју, пре свега у циљу рационализације обраде захтева кроз онемогућавање подношења тзв. „празних захтева“, односно прописано је достављање четири обавезна документа приликом подношења захтева. Такође, изменом Закона уведена је могућност авансног плаћања за ИПАРД подстицаје. Истовремено, ограничена је могућност измене одобреног пројекта, која се може извршити само једном. Поред тога, у циљу убрзања процедуре доношења решења о одобравању пројекта, дозвољена је само једна допуна пројекта у року од најмање осам до највише 20 дана. Такође, изменом Закона уведене су и новине у оквиру LEADER Мере у циљу прилагођавања са начином спровођења исте у ЕУ, што се пре свега односи на могућност

учешћа јединица локалне самоуправе (ЈЛС) у чланству локалне акционе групе (ЛАГ), и истовремено је обезбеђен правни основ за ЛАГ и локалне стратегије руралног развоја (ЈСРР), што представља предуслов за реализацију ове Мере. На крају излагања гђа Миљковић је саопштила да је УТ припремило Годишњи извештај о спровођењу ИПАРД II програма за 2021. годину, у сарадњи са релевантним актерима.

Тачка 5. Дневног реда: Спровођење ИПАРД II програма

Тачка 5.1. Дневног реда: Управљачка структура

Гђа Јована Здравковић, помоћник министра, Сектор за управљање средствима Европске уније, Министарство финансија, поздравила је присутне и представила надлежности сектора и унутрашњих јединица у оквиру Управљачке структуре (НАО СО/НФ). Управљачка структура прати и спроводи надзор над функционисањем система управљања и контроле ИПА у погледу обезбеђивања законитости и регуларности трошкова. У смислу наведеног, Управљачка структура спроводи надзор и извештавање о: променама оквира интерне контроле у вези са правним основом, успостављању организационе структуре, кључним позицијама и процедурама, административним капацитетима свих ИПАРД тела, спровођењу системских и сертификационих контрола, току финансијског спровођења, као и о спровођењу ревизорских налаза, праћењу и извештавању. Како је према Оквирном споразуму НАО одговоран за целокупно управљање финансијским средствима ЕУ, континуирано се обавља сет активности којима се утврђује ефикасност и ефективност рада система, као и регуларност свих финансијских трансакција у оквиру ИПАРД програма.

Тело Управљачке структуре (НАО СО/НФ) се брине о испуњавању свих услова који су прописани ОС, СС, Програмом и задатим оквирима интерне контроле. У јануару 2022. године ступило је на снагу одобрење за продужење спровођења буџетске алокације за 2018. годину у оквиру ИПАРД II програма за једну годину ($n + 4$), односно до 31. децембра 2022. године. На основу ревизорских налаза и препорука спроведене су кадровске промене у систему и односе се на руководиоце Управљачке структуре и ИПАРД агенције. Укупан број запослених у свим ИПАРД телима је 186, од чега је број запослених у НАО СО четири, у НФ 13, у Управљачком телу 16, док је број запослених у ИПАРД агенцији 153. Гђа Здравковић је у свом излагању нагласила да НАО СО/НФ обављају контроле на лицу места које се односе на управљање неправилностима, хоризонтална питања, процес одобравања пројекта, процес одобравања плаћања, контроле на лицу места ИПАРД агенције пре одобравања пројекта и плаћања, укључујући праћење налаза претходних контрола НАО СО. Национални фонд је спровео једну сертификациону контролу на лицу места у складу са годишњим планом контрола. У складу са НАО СО годишњим планом, предвиђено је да шест контрола буде спроведено у 2022. години, које ће се односити на главне оперативне процес (одобравање пројекта, одобравање плаћања, контрола на лицу места, посете корисницима, хоризонтални процеси), док је годишњим планом НФ предвиђена једна сертификациона контрола.

У даљем излагању, гђа Здравковић је представила спроведене ревизије над ИПАРД системом управљања и контроле у 2021. години од стране Ревизорског тела, као и спроведене интерне ревизије у ИПАРД агенцији и најавила наредне активности Управљачке структуре у вези са спровођењем ИПАРД II програма. Планирана је интензивнија супервизија од стране Националног службеника за одобравање, даља подршка у обезбеђивању кадровских капацитета у свим ИПАРД телима, управљање неправилностима и преварама, као и припрема за спровођење ИПАРД III програма.

Тачка 5.2. Дневног реда: ИПАРД агенција

Г. Марко Кесић, в.д. директора Управе за аграрна плаћања, поздравио је све присутне. На почетку излагања он је говорио о тренутним околностима, изазовима и активностима Управе за аграрна плаћања и истакао да ће искуство у спровођењу Програма омогућити остваривање циљева у већој мери од очекиваних. Г. Кесић је представио остварени напредак у вези са обрадом ИПАРД захтева, извештај о одобреним и одбијеним захтевима, разлоге за одбијање, као и капацитете ИПАРД агенције. На дан 01.06.2022. године реализовано је 13 јавних позива, са 3.177 поднетих захтева и вредношћу инвестиција од 616,76 мил. EUR, од чега је одобрено 966 захтева у износу подршке ЕУ од 80,23 мил. EUR. Укупан број поднетих захтева за исплату износи 647 у вредности захтеване подршке од 33,16 мил. EUR, док је исплаћено 566 захтева у износу од 27,06 мил. EUR. За ИПАРД Мери 1 исплаћено је 514 корисника у износу од 19,48 мил. EUR, док је у оквиру Мере 3 исплаћено 49 корисника у износу од 7,44 мил. EUR. Када је реч о Мери 7, исплаћена су три корисника у износу од 0,14 мил. EUR.

У свом даљем излагању, г. Кесић је представио успостављен правни оквир за авансно плаћање, кроз измене и допуне Секторског споразума, Закона о пољопривреди и руралном развоју и правилника за спровођење ИПАРД мера 1, 3 и 7. До сада је поднето 18 захтева за авансно плаћање, док је исплаћено девет захтева у износу од 1,01 мил. EUR. Такође, предложио је увођење различитих инструментата обезбеђења када је реч о авансном плаћању (нпр. хипотеке за физичка лица).

Г. Кесић је истакао да се интензивно јачају радни капацитети у свим секторима ИПАРД агенције подједнако, да је усвојена нова систематизација у ИА, која је ступила на снагу у фебруару 2022. године, такође, најавио је нови конкурс у јулу за попуњавање 31 радног места. На крају свог излагања, он је нагласио да очекује добре резултате у овој години, као и двоструко бољу реализацију у 2023. години у односу на претходну.

Тачка 6. Дневног реда: Представљање нацрта Годишњег извештаја о спровођењу ИПАРД II програма за 2021. годину

Гђа Тијана Маринковић Денда, руководилац Групе за праћење, вредновање и извештавање о ИПАРД програму, Управљачко тело, МПШВ поздравила је све присутне и укратко представила нацрт Годишњег извештаја о спровођењу ИПАРД II програма за 2021. годину. Нацрт Извештаја припремљен је у складу с чланом 59 (1) Секторског споразума и обухвата период од 1. јануара до 31. децембра 2021. године. Значајан допринос при изради Извештаја пружили су ИПАРД агенција, Тело за подршку Националном службенику за одобравање, Национални фонд, Сектор за међународну сарадњу МПШВ, као и Министарство за европске интеграције.

У фокусу презентације гђе Маринковић Денда били су резултати спровођења јавних позива до краја 2021. године. Истакла је да је до краја извештајног периода укупно објављено 12 јавних позива, и то за Мере 1, 3 и 7. Број поднетих захтева износи 2.521, од чега је одобрено 834 захтева и исплаћено 510 захтева у износу доприноса ЕУ од 21,8 мил. EUR, што је довело до стопе извршења од 12,5%. У наставку излагања представила је и анализу поднетих захтева по мерама, прихватљивим секторима, типу инвестиције, као и распореденост поднетих захтева према регионима.

Одлука број 3

Нацрт Годишњег извештаја о спровођењу ИПАРД II програма за 2021. годину усвојен је једногласно.

Тачка 6.1. Дневног реда: Дискусија

Гђа Миљковић се захвалила на претходним излагањима и позвала присутне да започну дискусију.

Г. Marius Lazdinis, Јединица Г.4 – Суседство, проширење и претприступна помоћ, ЕК осврнуо се на претходна излагања, похваливши целокупан рад и квалитет Годишњег извештаја о спровођењу ИПАРД II програма. Исакао је разумевање у вези са потешкоћама у прибављању банкарских гаранција неопходних за реализацију авансног плаћања и указао на још једну од потешкоћа која се односи на спровођење Мере Техничка помоћ. Такође, истакао је значај постојања стручног кадра у ИПАРД агенцији како би ансориција средстава ЕУ била остварена у већој мери. Осим тога, нагласио је да Србија може очекивати подршку ЕК по питању решавања потешкоћа у спровођењу Програма.

Гђа Миљковић се захвалила на излагању и исказала сагласност у вези са значајем постојања стручног кадра. С тим у вези, навела је да је управо из тог разлога опредељење да се започне са спровођењем Мере 4 и Мере 6 у каснијој фази, тј. након адекватне припреме кадра за спровођење наведених мера.

Г. Мирко Ожеговић, Министарство просвете, науке и технолошког развоја нагласио је важност постојања квалитетног кадра са вишегодишњим искуством, поред броја запослених. Као један од проблема истакао је одлазак запослених из јавног у приватни сектор, услед разлике у висини зараде, као и значај политике задржавања кадрова.

Гђа Миљковић се захвалила на констатацијама и одговорила да је у оквиру ИПАРД II програма постојала могућност исплате додатне зараде кроз Меру Техничка помоћ која је укинута, док је у плану да се путем ИПАРД III програма ова могућност искористи.

Г. Данило Голубовић, саветник министра за европске интеграције, Министарство за европске интеграције, поздравио је све присутне и похвално рад на спровођењу ИПАРД II програма, истакао је да је дошло до повећања исплаћених средстава уз олакшани приступ средствима. Такође, у даљем излагању осврнуо се на глобалну ситуацију по питању раста цена сировина и нафте, што ће последично утицати да потенцијални корисници остану суздржани или чак одустану од подношења захтева. На крају обраћања исакао је и оптимизам по питању побољшања процеса рада.

Г. Frank Bollen, Руководилац јединице Г.4 – Суседство, проширење и претприступна помоћ, ЕК осврнуо се на коментар г. Ожеговића и истакао да је проблематика одласка квалитетног кадра присутна и у другим земљама које спроводе ИПАРД програм. Такође, нагласио је да ће се размотрити начин решавања овог проблема у оквиру Мере Техничка помоћ.

Тачка 7. Дневног реда: Представљање Предлога Пете измене ИПАРД II програма

Гђа Јасмина Миљковић шеф Управљачког тела, начелник Одељења за управљање ИПАРД програмом, МПШВ је своје излагање започела освртом на писмо достављено од стране ЕК 23. маја 2022. године, којим смо информисани о аутоматском отказивању средстава (*de-commitment*) из алокације за 2017. годину у вредности од 3,7 мил. EUR, што је иницирало Пету измену ИПАРД II програма. Укупан допринос ЕУ за 2017. годину умањен је и износи 21,3 мил. EUR, што је утицало на умањење буџета алоцираног по мерама. Средства у износу од 1,5 мил. EUR су трансферисана са Мере Техничка помоћ на инвестициону Меру 7.

У даљем обраћању представила је предлог Пете измене ИПАРД II програма, који укључује измену финансијских табела и циљних вредности показатеља. Након представљања предлога Пете измене ИПАРД II програма приступило се процедури гласања.

Одлука број 4

Предлог Пете измене ИПАРД II програма усвојен је једногласно.

Тачка 8. Дневног реда: Представљање ИПАРД III програма

Г. Слободан Живановић, руководилац Групе за програмирање мера ИПАРД програма за унапређење конкурентности, руралне инфраструктуре и LEADER приступа, Управљачко тело, МППШВ је на почетку свог излагања информисао присутне да је Србија прва земља која је поднела предлог ИПАРД III програма, те да је ЕК 9. марта 2022. године усвојила овај Програм. У наредном периоду се очекује потписивање Оквирног финансијског партнерског споразума и Секторског споразума, као и усвајање ИПАРД III програма од стране Владе Републике Србије, након чега је планирано расписивање првих позива из ИПАРД III програма у првом кварталу 2023. године. Он је затим информисао присутне о активностима које су у току у вези са процесом реакредитације мера из ИПАРД II програма и припреме правилника за Мери 1, Мери 3 и Мери 7 и најавио да ће припреми за акредитацију Мере 4 и Мере 5 почети од јула ове године. Што се тиче Мере 6, активности на припреми за акредитацију ове мере планиране су од средине 2023. године.

Г. Живановић је у наставку излагања исказао захвалност колегама из ЕК на указаном поверењу по питању повраћања буџета у оквиру новог програмског периода, упркос слабој апсорпцији средстава из ИПАРД II програма. Г. Живановић се даље осврнуо на буџетске алокације финансијског доприноса ЕУ по годинама указавши да за Мери 4, Мери 5 и Мери 6 нису опредељена средства у првим годинама ИПАРД III програма, а у складу са планираним процесом акредитације ових мера. Поред тога, он је истакао да је приликом расподеле средстава по мерама приоритет дат Мери 1, с обзиром на то да су у оквиру ове Мере остварени најбољи резултати у оквиру ИПАРД II програма. У даљем излагању, Г. Живановић је представио сваку одабрану меру појединачно, укључујући специфичне критеријуме, прихватљиве инвестиције и кориснике, као и интензитет подршке. Такође, указао је на све измене у односу на претходни програмски период. На крају излагања, он је навео да очекује да ће у наредном периоду започети и спровођење Мере 9.

Тачка 9. Дневног реда: Спровођење ИПАРД II и ИПАРД III програма

Г. Marius Lazdinis, Јединица Г.4 – Суседство, проширење и претприступна помоћ, Европска комисија, је укратко представио контекст који се тиче политике ЕУ, као и прелаз између два програмска периода. На самом почетку, *г. Lazdinis* је искористио прилику да честита на усвојеном ИПАРД III програму. Такође, похвалио је квалитет документа истакавши да су и чланови ОП допринели квалитету Програма кроз учешће у консултативном процесу. Поред тога, он је указао на могућност проширења Програма кроз увођење нових мера у зависности од расположивих капацитета у оквиру Управљачког тела и ИПАРД агенције. У даљем излагању, нагласио је да улагања кроз ИПАРД програм доприносе остварењу више циљева, а не само у области пољопривреде. Затим је представио правни оквир за ИПАРД III програм, као и две нове мере. Такође, *г. Lazdinis* је у својој презентацији дао упоредни приказ опредељеног буџета у оквиру ИПАРД II и ИПАРД III програма и то за сваку земљу корисницу ИПАРД фонда. Осим

тога, нагласио је да је 415,2 мил. EUR опредељено за подршку активностима по питању климе, док је за биодиверзитет опредељено 57,0 мил. EUR. *Г. Lazdinis* је представио новине у оквиру ИПАРД III програма, које се пре свега односе на измену програмских циљева са посебним нагласком на климатске и еколошке аспекте, као и на дефинисање заједничке листе прихватљивих трошкова. Говорећи о новом програмском периоду, он је истакао да је, у складу са новим приоритетним областима политике, измењен интензитет подршке, па ће, на пример, интензитет подршке за инвестиције младих пољопривредника износити 70%. На крају излагања, *г. Lazdinis* је представио и новине које се тичу Оквирног финансијског партнерског споразума, као и Секторског споразума.

Тачка 10. Дневног реда: Дискусија

Део седнице предвиђен за дискусију отворио је *г. Arendas*, Делегација Европске уније у Републици Србији, истакавши да постоје различити пројекти који могу пружити подршку Управљачком телу и ИПАРД агенцији у циљу припреме за спровођење нових мера. Он је даље додао да су нове мере комплексне за спровођење, те да је важно адекватно се припремити. Што се тиче Мере 6, он је нагласио да се изазов у спровођењу ове Мере огледа у поступку јавних набавки које се спроводе по ПРАГ правилима. У том смислу требало би искористити експертску помоћ. Такође, апеловао је на МФ да пружи подршку МПШВ у циљу јачања капацитета. На крају је позвао чланове ОП да прикупе информације са терена и поделе их са Управљачким телом у циљу што бољег спровођења ИПАРД III програма.

Гђа Миљковић се надовезала на претходно излагање и позвала све присутне да се укључе у дискусију. Такође, искористила је прилику да се још једном захвали свима на доприносу током консултативног процеса.

Тачка 11. Дневног реда: Најава активности у вези са подизањем капацитета чланова ИПАРД II ОП

Гђа Миљковић је известила скуп да се у МПШВ спроводи пројекат за јачање капацитета пољопривредног сектора за доношење политика на основу података, који финансира Влада Јапана преко Светске банке, тзв. *PHRD* пројекат. Циљ пројекта је подизање капацитета за праћење и вредновање свих актера, од администрације, саветодавства, научне заједнице, укључујући и Одбор за праћење. У вези са тим, она је нагласила да ће током септембра тим који управља *PHRD* пројектом члановима ОП упутити кратки упитник како би се ближе одредиле теме обука и едукација, које ће током ове и наредне године одржати експерти ангажовани у ту сврху.

Тачка 12. Дневног реда: Предлог дневног реда и датум наредног ИПАРД II ОП

Гђе Миљковић је предложила да се наредна седница ИПАРД II Одбора за праћење одржи на јесен 2022. године. Такође, најавила је представљање ИПАРД III програма на различитим локацијама у Србији, а уз подршку ИПА 2015 пројекта. Она је још једном позвала присутне да се укључе у дискусију.

Тачка 13. Дневног реда: Дискусија

Г. Александар Богуновић, Привредна комора Србије, се на почетку обраћања захвалио на презентацијама и поздравио представнике Европске комисије. Он је даље истакао да су сугестије изнете током консултативног процеса унете у Програм, а то се пре свега

односи на увођење *greenfield* инвестиција. У наставку излагања је исказао интересовање за поступање по питању минималних националних стандарда у оквиру ИПАРД III програма и додао да сматра да би примена минималних националних стандарда допринела повећању искоришћености средстава. Затим се осврнуо на критеријуме селекције који се тичу додатног бодовања инвестиција које се спроводе у сарадњи са научно-истраживачким институцијама и истакао да и у оквиру Привредне коморе Србије постоје слични модели, те да се може размотрити на који начин Привредна комора Србије може помоћи у спровођењу. Након тога се дотакао питања порекла робе. На крају излагања он је нагласио да је Привредна комора на располагању по питању пружања подршке у организацији промотивних активности.

Гђа Јасмина Миљковић се укључила у дискусију и изразила захвалност Привредној комори Србије и Привредној комори Војводине на пруженој подршци у претходном периоду, пре свега у вези са промотивним активностима. Што се тиче критеријума селекције који се односи на инвестиције које се спроводе у сарадњи са научно-истраживачким институцијама, она је истакла да је тај критеријум уведен на иницијативу г. Виктора Недовића и да се наслања на Стратегију паметне пољопривреде. Додала је да сматра да је ово одличан начин да се направи спона између политике, науке и имплементације.

Г. Слободан Живановић је дао одговор на питање у вези са минималним националним стандардима наводећи да се сви прописи који су донети у Републици Србији морају поштовати, као и да у ИПАРД III програму не постоје минимални национални стандарди, већ само национални стандарди, те да у том смислу у будућности неће бити забупе. У даљем излагању се осврнуо на порекло робе и истакао да је то питање према ЕК да ли ће корисници који набављају опрему у вредности преко 100.000 EUR морати исту да набављају из земаља са Листе прихватљивих земаља.

Г. Богуновић се надовезао и додао да у оквиру Привредне коморе Србије постоји Центар за дигиталну трансформацију привреде, односно посебна фирма која спроводи процес по акредитованом систему аустријске коморе и помаже компанијама да се дигитализују. Он је истакао да се овај процес спроводи у сарадњи са Владом Републике Србије, те да је у процесу учествовало преко 1.600 компанија. Он је навео да се поменути компанијама израђује дигитална мапа на који начин могу да унапреде своје пословање у том домену, као и да је обезбеђена подршка за набавку алата, хардвера и опреме који доприносе спровођењу стратегије. Он је истакао да претходно наведено може бити један од критеријума за додатно бодовање, с обзиром на то да је успостављена структура, као и да сваку набавку у прехранбеном сектору прати одговарајућа документација. **Гђа Миљковић** се захвалила на предлогу.

Г. Мирослав Киш, Асоцијација пољопривредника, је узео учешће у дискусији и указао на проблем раста цена и инфлације, као и да је износ подршке фиксан. Он је даље додао да је опрема у односу на прошлу и претпрошлу годину поскупела за 20-30%, као и да су најављена нова поскупљења. Услед наведеног, износ подршке је нижи у поређењу са прошлом годином. Такође, **г. Киш** је поставио питање када се могу очекивати решења за пројекте које су корисници поднели за набавку трактора у оквиру Седмог јавног позива. **Гђа Миљковић** се надовезала наглашавајући да постоји свест о порасту цена, као и да је од ЕК добијена информација о могућим решењима за индексацију цена. С тим у вези, најавила је да се планира организација састанка са колегама из Републичког завода за статистику Србије (РЗС) по питању могућности индексације. У дискусију се укључио **г. Кесић** који је рекао да је једна од могућности за бољу апсорпцију средстава примена индексације цена у фази од подношења захтева до издавања решења. Такође, истакао је

потребу да се у сарадњи са РЗС институционализује овај процес, те да се нада да ћемо у наредних месец до два дана имати конкретан одговор на ово питање. Што се тиче Седмог јавног позива, он је нагласио да је у току процес подношења приговора и да се након истека периода за приговоре очекује почетак административне обраде захтева. Додао је и да се нада да ће до краја године велики број захтева из овог позива бити обрађен. Прва решења се могу очекивати за месец до месец и по дана.

Г. Marius Lazdinis, ЕК се укључио у дискусију по питању порекла робе и нагласио да више не постоје одредбе које дефинишу то питање, те да се сада роба може набављати из било које земље без доказивања порекла. Када је реч о индексацији цена, он је навео да је иницијатива потекла од Турске где стопа инфлације износи 70%. Затим је рекао да се индексација цена односи само на период од подношења захтева до добијања решења о одбављању, јер дужина трајања тог процеса зависи од капацитета ИПАРД агенције. Међутим, индексација цена не обухвата фазу спровођења пројекта, те да је ризик од повећања цена у тој фази на кориснику. *Г. Frank Bollen, ЕК* се надовезао рекавши да је за примену индексације цена неопходно успоставити систем, као и да је потребно подићи свест корисника о могућности примене индексације.

Г. Богуновић је истакао да је једна измена пројекта недовољна с обзиром на тренутну ситуацију, где добављачи мењају цене на месечном нивоу. Што се тиче индексације цена он је похвалио иницијативу и навео пример колега из Хрватске.

Г. Frank Bollen је још једном нагласио да се индексација цена односи на фазу између подношења и одобравања захтева.

Гђа Миљковић је навела да је само једна измена одобреног пројекта сада законски одобрена, те да је током преговора постојао предлог да се укине могућност допуне. Такође, навела је да је ово један од начина да се убрза процес обраде захтева. *Г. Кесић* се надовезао и истакао да када је у питању набавка опреме и механизације издају се рокови важења до 365 дана.

Гђа Радмила Вучинић, Асоцијација пољопривредних произвођача „Војводина аграр“, поставила је питање у вези са прерадом осталих усева у оквиру Мере 3, у смислу шта ће све бити укључено у овај сектор. Такође, понудила је сарадњу испред „Војводине аграра“, али и Асоцијације пољопривредника и Удружења пољопривредника „Клуб 100П плус“, додавши да су то удружења која окупљају највећи број произвођача осталих усева. *Г. Живановић* је одговорио на питање рекавши да ће овај сектор бити детаљније разрађен кроз правилник. Он је затим навео да је идеја да се подрже мањи произвођачи уља, као што су на пример они који се баве хладним цеђењем уља. Такође, истакао је да постоји доста отворених питања на ту тему и навео је да у оквиру ИПАРД III програма постоји могућност да се подрже производи који нису на листи у оквиру Анекса 1. У том смислу је навео пример да је неопходно одлучити да ли ће подршка бити обезбеђена само за млинове или и за оне који се баве производњом тестенина. Осим тога, истакао је да се у сарадњи са Агенцијом за привредне регистре процењује број потенцијалних корисника у свим секторима. Такође, нагласио је да се разматра да ли да предмет подршке буду и произвођачи сточне хране. У сарадњи са експертима из Хрватске и Бугарске се ради на овоме. *Г. Живановић* је на крају излагања нагласио и да постоје проблеми у дефинисању прераде, те да се у наредном периоду очекује интензивна сарадња како би се правилник на адекватан начин припремио.

Гђа Миљковић је указала на инвестиције које би могле представљати прекомерно оптерећење (*deadweight*), односно да се мора водити рачуна да се не подржавају оне инвестиције које корисник може да финансира и без ИПАРД подршке.

Г. Божо Јоковић, Национално друштво за воћарску производњу „Наше воће Србија”, поздравио је све присутне и истакао да би требало већу пажњу придати произвођачким групацијама. Он сматра да би требало ојачати произвођачке организације и помоћи им да изађу на тржиште. Такође је указао на добре моделе из Европске уније и нагласио да би требало укључити више теренског рада.

Г. Живановић је изразио слагање са претходним излагањем и додао да је кроз ИПАРД III програм предвиђена додатна подршка за произвођачке организације и заједничке инвестиције. Указао је на проблем дефинисања произвођачких организација кроз Закон о уређењу тржишта пољопривредних производа и додао да оног тренутка када дефиниција буде успостављена, произвођачке организације ће поред задруга добијати додатну подршку кроз ИПАРД програм.

Г. Богуновић је истакао да што се тиче уљара, у Србији постоје четири велика произвођача који нису прихватљиви корисници за ИПАРД програм, као и да постоји велики број произвођа који се баве производњом хладно цеђених уља којима треба пружити подршку. Он је рекао да би требало размотрити да ли да се подршка тим произвођачима пружи кроз ИПАРД или национални програм и додао лични став да би можда требало да буду подржани путем националног програма. На крају је похвалио идеју која се тиче произвођачких организација.

Гђа Миљковић је затворила дискусију.

Тачка 14. Дневног реда: Затварање Девете седнице ИПАРД II ОП

Девета седница Одбора за праћење спровођења ИПАРД II програма затворена је обраћањем *гђе Миљковић*. Она се захвалила присутнима на учешћу и њиховом доприносу, целом тиму Управљачког тела, колегама из ИПАРД агенције, као и преводиоцима.

III Резиме

Закључак	Одбор за праћење	Активности које следе
Усвајање Дневног реда	Дневни ред усвојен једногласно.	
Усвајање Записника са Осме седнице ИПАРД II ОП	Записник усвојен једногласно.	
Информација о спровођењу одлука донетих на Осмој седници ИПАРД II ОП	Информација	
Промена именованих чланова/заменика чланова ИПАРД II ОП	Информација	
Усвајање Нацрта Годишњег извештаја о спровођењу ИПАРД II програма за 2021. годину	Нацрт Годишњег извештаја о спровођењу ИПАРД II програма за 2021. годину усвојен једногласно.	Достављање ЕК на одобравање.
Усвајање предлога Пете измене ИПАРД II програма	Предлог Пете измене ИПАРД II програма усвојен једногласно.	Достављање ЕК на одобравање.
Спровођење ИПАРД II програма	Информација	
ИПАРД III програм	Информација	
Дискусија о резултатима претходних позива	Размена информација и препоруке за превазилажење изазова и ограничавајућих фактора у обради захтева.	

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ
 Бранислав Педимовић
 Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде

За Секретаријат ИПАРД II ОП

Припремила:

Ивана Словић

Ивана Словић, саветник у Групи за праћење, вредновање и извештавање о ИПАРД програму

Контролисала:

Тијана Марипковић Денда
 Тијана Марипковић Денда, руководилац Групе за праћење, вредновање и извештавање о ИПАРД програму

Одобрила:

Јасмина Милковић
 мр Јасмина Милковић, шеф Управљачког тела, начелник Одељења за управљање ИПАРД програмом